

Asia: VN/17688/2021

Työryhmän selvitysluonnos: datanhallinta-asetuksen kansallinen täytäntöönpano

Oletteko samaa mieltä datanhallinta-asetuksen sisällön kuvauksesta? Vaatiiko jokin kohta mielestänne lisää selvennystä, jotta pystytte soveltamaan datanhallinta-asetusta?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Datanhallinta-asetus koskettaa Liikenne- ja viestintävirastoa sekä julkisen sektorin elimenä, joka asettaa dataa saataville uudelleen käytettäväksi, että toimivaltaisena viranomaisena, joka vastaisi asetuksen 3 ja 4 lukujen viranomaistehtävistä. Liikenne- ja viestintävirasto katsoo, että tehty selvitys on hyvin kattava ja perusteellinen ja kuvaa ansiokkaasti nykytilaa sekä datanhallinta-asetuksen suhdetta voimassa olevaan lainsäädäntöön. Virasto pitää hyvänä, että selvitys on laadittu asetuksen soveltamisen tueksi ja se toimii hyvänä pohjana valmistautumisessa asetuksen toimeenpanoon.

Selvitys itsessään ei viraston näkemyksen mukaan vaadi selvennystä. Virasto kuitenkin nostaa esille, että julkisen sektorin elimet voivat tarvita kansalliselta tietopisteeltä ja yleiseltä toimivaltaiselta elimeltä ohjeistusta, malleja ja pohjia muun ohella uudelleenkäytön ehtojen asettamiseen ja saatavilla olevan datan kuvausten tekemiseen.

Oletteko samaa mieltä nykytilan arvioinneista? Miten datanhallinta-asetus vaikuttaa toimintaanne?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Nykytilan arvioinnit ovat hyvin selkeitä ja kattavia. Liikenne- ja viestintävirasto katsoo, että keskitetyn tietopisteen katalogimainen ratkaisu olisi riittävä, ainakin asetuksen soveltamisen alkuvaiheessa. Keskitetyn tietopisteen tulisi viraston näkemyksen mukaan toteuttaa julkisen sektorin elimille selkeät ohjeet, pohjat ja prosessit esimerkiksi metatietojen kuvaamiseen ja toimittamiseen, jotta julkisen sektorin elinten hallussa olevat, asetuksen soveltamisalaan kuuluvat datat olisivat yhdenmukaisesti kuvattu ja siten paremmin hyödynnettävissä.

Datanhallinta-asetus on luonteeltaan yleislaki. Liikenne- ja viestintäviraston pitämän liikenneasioiden rekisterin tietojen luovuttamisesta on säännelty yksityiskohtaisesti kansallisella erityislailla (laki liikenteen palveluista 320/2017), eikä datanhallinta-asetus viraston näkemyksen mukaan siten muuta merkittävästi kyseisten tietojen hyödyntämistä. Selvityksen mukaan datanhallinta-asetus ei rajoita julkisuuslakiin perustuvaa tiedonsaantia. Julkisuuslain mukaisiin tiedonluovutuksiin sovelletaan siten jatkossakin julkisuuslakia. Virasto pitää tätä hyvänä, mutta huomauttaa, että tämä seikka olisi hyvä huomioida julkisuuslain uudistamisen yhteydessä, jotta eri säännösten soveltaminen olisi mahdollisimman selkeää julkisen sektorin elimille.

Selvitysluonnoksessa on pidetty tarkoituksenmukaisena ratkaisuna nimetä Liikenne- ja viestintävirasto toimivaltaiseksi viranomaiseksi datanhallinta-asetuksen 3 ja 4 lukujen osalta. Liikenne- ja viestintävirastolle kaavaillaan näin ollen kokonaan uusia tehtäviä. Liikenne- ja viestintävirasto katsoo, että se on soveltuva viranomainen hoitamaan sille suunniteltuja datanhallinta-asetuksesta tulevia tehtäviä ja se pystyy täyttämään asetuksessa toimivaltaiseen viranomaiseen kohdistuvat vaatimukset. Uuden sääntelyn vieminen käytäntöön vaatii kuitenkin muutoksia tietojärjestelmiin, sekä henkilöstön kouluttautumista. Virasto tulee tarvitsemaan pysyviä resursseja tehtävien hoitamiseen. Myös Euroopan datainnovaatiolautakunnan toimintaan osallistuminen toimivaltaisena viranomaisena aiheuttaa virastolle resurssitarpeita. Virasto korostaakin, että sille tulee osoittaa uusien tehtävien hoitamista varten riittävät taloudelliset ja henkilöresurssit, kuten datanhallinta-asetus edellyttää.

Liikenne- ja viestintävirasto pitää yhteistyötä viranomaisten kesken erittäin tärkeänä, mutta arvioi, että yhteistyö muiden viranomaisten kanssa ei edellyttäisi erillistä sääntelyä. Asetuksen piiriin kuuluvat asiat voidaan siirtää voimassaolevan sääntelyn mukaisesti toimivaltaiselle viranomaiselle siltä osin, kuin asia kuuluu Tietosuojavaltuutetun tai Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimivaltaan. Tietojen vaihdosta, yhteistyöstä ja menettelyistä viranomaisten välillä on syytä sopia erikseen viranomaisten kesken, jotta voidaan varmistaa asetuksen noudattamisen tehokas ja oikea-aikainen seuranta ja valvonta.

Datanhallinta-asetus mahdollistaa maksujen perimisen datan välityspalveluiden ilmoittautumismenettelyn yhteydessä. Liikenne- ja viestintävirasto pitää mahdollisuutta maksujen perimiseen hyvänä, mutta katsoo, että maksujen periminen ilmoittautumismenettelystä ei olisi tarpeen ainakaan asetuksen soveltamisen alkuvaiheessa, huomioiden toimijoiden oletettavasti hyvin vähäinen määrä, sekä toiminnan luonne. Viraston näkemys on, että maksujen periminen saattaisi hidastaa erityisesti alkuvaiheessa asetuksen tavoitteiden saavuttamista ja vaikeuttaisi uudenlaista datan hyödyntämistä sekä EU:n datatalousstrategian tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi virasto huomauttaa, että maksujen periminen vähäiseltä määrältä toimijoilta ei olisi kustannustehokasta, etenkin kun maksujen suuruus ei voisi ainakaan aluksi olla toimijakenttä huomioiden kovin merkittävä. Virasto pitää kuitenkin tärkeänä, että mahdollisuus periä maksuja myöhemmin säilytetään, mikäli toimijoiden määrä ja sen myötä virastolle koituvat kustannukset kasvavat.

Selvityksessä on kuvattu kattavasti eri vaihtoehtoisia seuraamuksia asetuksen rikkomisesta. Liikenne- ja viestintävirasto pitää tärkeänä, että se saa riittävän kattavat toimivaltuudet seuraamusten määräämiseen.

Vapaamuotoiset huomiot selvityksestä

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintävirasto kiinnittää huomiota siihen, että datanhallinta-asetusta tulee soveltaa 24.9.2023 alkaen. Aikataulu on tiukka, huomioiden selvityksessäkin todettu tarve kansalliselle sääntelylle. Liikenne- ja viestintävirasto pystyy valmistautumaan sille tulevien uusien tehtävien hoitamiseen aikataulun mukaisesti, mutta korostaa, että ilman voimassa olevaa kansallista sääntelyä sillä ei ole mahdollisuutta vastaanottaa ilmoituksia ja rekisteröintejä toimijoilta. Virasto toivoo, että kansallisen valmistelun aikataulussa huomioitaisiin myös datanhallinta-asetuksen 3 ja 4 lukujen sääntelyn kohteena olevien toimijoiden tarve valmistautua niitä koskevien velvoitteiden täyttämiseen. Virasto myös huomauttaa, että edellä lausutun mukaisesti julkisen sektorin elimillä voi olla tarve saada ohjeita, malleja ja pohjia keskitetyltä tietopisteeltä ja toimivaltaiselta elimeltä ja aikaa niiden toteuttamiseen, mikä myös olisi huomioitava kansallisen sääntelyn valmistelussa.

Karkkola Päivi
Liikenne- ja viestintävirasto